

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0226U000900

Державний реєстраційний номер: 0121U107896

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-01-2026

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Моніторинг та особливості патогенезу збудників іржастих і сажкових хвороб, борошнистої роси, піренофорозу, фузаріозу колоса пшениці (види, раси, штами) в умовах півдня України

Початок етапу: 01.2021

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, м. Одеса, Одеська обл., 65036, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380487895401, 380487895427

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00024360

Місцезнаходження: вул. Михайла Омеляновича-Павленка, буд. 9, м. Київ, 01010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442801085, 380442802525, 380445219277

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6591060

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 2678.100

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Моніторинг та особливості патогенезу збудників іржастих і сажкових хвороб, борошнистої роси, піренофорозу, фузаріозу колоса пшениці (види, раси, штами) в умовах півдня України

Назва роботи англійською:

Monitoring and features of pathogenesis of pathogens of rust and smut diseases, powdery mildew, pyrenophorosis, fusarium of wheat ears (species, races, strains) in the south of Ukraine

Реферат українською:

Проведено комплексне вивчення патогенів озимої пшениці на Південній Україні: *Puccinia triticina*, *Puccinia striiformis*, *Puccinia graminis* f. sp. *tritici*, *Blumeria graminis* f. sp. *tritici*, *Ustilago tritici*, *Tilletia caries*, *Fusarium* spp. та *Alternaria* spp. Виявлено домінування *Fusarium graminearum* (36%) та *F. culmorum* (23%) серед фузаріозних, з високою агресивністю. Для листової іржі (*P. triticina*) ідентифіковано 70 рас, з високою вірулентністю до Lr1–3,10–18 (41–94%), низькою — до Lr9,19,24,37,42,47 (0–13%). Борошниста роса (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*) у 2024–2025 рр. протестована на 57 ізолятах з Pm-диференціаторами: висока стійкість (Pm4a,20,17,25), неефективні (Pm1,2). Розроблено новий набір диференціаторів (Pm1a–37) та кодування рас. Вибір F2–F8 дала 406 перспективних ліній F4–F5 (2024) та 240 F4–F8 (2025) з комплексною стійкістю (Lr34, Sr58, Yr18, Pm38, Bt, Ut, Fhb, Bdv1). Лінії 6187, 6125, 6208, 6212, 6265, 6291 також показали 0–R до іржі, 8–9 балів стійкості. Дослідження забезпечують точний моніторинг популяції патогенів, ефективну селекцію стійких сортів та фітосанітарний контроль, підвищуючи врожайність пшениці на 20–40%. Ці лінії вже інтегровані в селекційні програми як батьківські форми СГІ-НЦНС. Створено сорт Мотив (різновид *Eritrospermum*, заявка Мінагрополітики №2025012016 від 28.03.2025), з урожайністю 8,6 т/га, білком 13,4%, силою борошна 340 о.а. та груповою стійкістю: борошниста роса 8 балів, іржі – 7–8, сажки – 8–9 балів.

Реферат англійською:

A comprehensive study of winter wheat pathogens was conducted in Southern Ukraine: *Puccinia triticina*, *Puccinia striiformis*, *Puccinia graminis* f. sp. *tritici*, *Blumeria graminis* f. sp. *tritici*, *Ustilago tritici*, *Tilletia caries*, *Fusarium* spp., and *Alternaria* spp. Dominance of *Fusarium graminearum* (36%) and *F. culmorum* (23%) was revealed among *Fusarium* pathogens, with high aggressiveness. For leaf rust (*P. triticina*), 70 races were identified, showing high virulence to Lr1–3,10–18 (41–94%) and low to Lr9,19,24,37,42,47 (0–13%). Powdery mildew (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*) in 2024–2025 was tested on 57 isolates using Pm-differentiators: high resistance (Pm4a,20,17,25), ineffective (Pm1,2). A new set of differentiators (Pm1a–37) and race coding were developed. Selection from F2–F8 yielded 406 promising F4–F5 lines (2024) and 240 F4–F8 (2025) with complex resistance (Lr34, Sr58, Yr18, Pm38, Bt, Ut, Fhb, Bdv1). Lines 6187, 6125, 6208, 6212, 6265, 6291 showed OR to rust and 8–9 resistance scores. The studies enable precise pathogen population monitoring, effective breeding of resistant cultivars, and phytosanitary control, boosting wheat yields by 20–40%. These lines are integrated into breeding programs as parental forms at SGI-NCNS. The new cultivar Motyv (*Eritrospermum* variety, Minagropolicy application №2025012016 dated 28.03.2025) yields 8.6 t/ha, 13.4% protein, flour strength 340 u.a., with group resistance: powdery mildew—8 points, rusts—7–8, bunt—8–9 points.

Індекс УДК: 632.1; 632.3/.4

Коди тематичних рубрик: 68.37.31

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Васильєв Олексій Анатолійович

Науковий ступінь: к. с.-г. н.

Вчене звання:старший науковий співробітник

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Сорт озимі м'якої пшениці Мотив

Назва НТП англійською: Winter bread wheat variety Motyv

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Сорти рослин

Галузь застосування: селекція пшениці, сільське господарство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Мотив – різновид еритроспермум. Рослини мають восковий наліт. Колос остистий, забарвлення рослини під час збирання біле або солом'яножовте, зерно червоного кольору. Урожайність за стандартної вологи зерна 14% 8,7 т/га, що на 0,1-0,2 т/га вище сорта-стандарта Куяльник, висота рослин 96 см, вегетаційний період 266 дн. Зимостійкість 8 балів, критична температура вимерзання -180С. Стійкість до вилягання 8 балів, до посухи 9 балів. Маса тисячі зерен 40,4 г, натура зерна 788 г/л. Вміст білка 13,0%, сирової клейковини 25,9%, сила борошна 350 о.в. Зі 100 г борошна можна отримати хліб об'ємом 1400 мл. Стійкість до хвороб,у балах: кореневі гнилі 9, борошниста роса 8, бура іржа 7, стеблова іржа 8, септоріоз 8, фузаріоз 7, тверда сажка 8, летюча сажка 9. Стійкість до шкідників: внутрішньостеблові 7 балів.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Збільшення обсягів виробництва

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: аграрні підприємства різних форм власності

Перспективні ринки: Україна

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Набір ліній озимої м'якої пшениці

Назва НТП англійською: Set of lines of winter bread wheat

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Лінії озимої м'якої пшениці)

Галузь застосування: селекція пшениці, сільське господарство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Набір ліній (9 зразків) озимої м'якої пшениці з комплексною стійкістю до 6 хвороб, які мають високі господарсько-цінні ознаки та стійкість до абіотичних факторів: Ер.6187, Ер.6125, Ер.6208, Ер.6212, Ер.6265, Ер.6291, Ер.6284, Ер.6240, Ер.6283. Оцінка господарсько-цінних ознак стійких ліній: вміст білка 11,5–13,5%, SDS30 – 74–80 мл, врожайність 6,5 – 7,4 т/га, стійкість до вилягання 3–4 бали.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Збільшення обсягів виробництва

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Інше (Передано у селекційні підрозділи СГІ-НЦНС для подальшої роботи)

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: НДУ, які спеціалізуються на селекції озимої м'якої пшениці

Перспективні ринки: Україна

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Інформаційна база даних

Назва НТП англійською: Information database

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (База даних)

Галузь застосування: селекція пшениці, сільське господарство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Містить інформацію про лінії озимої м'якої пшениці з груповою стійкістю до збудників видів іржі та сажки, борошнистої роси.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Збільшення обсягів виробництва

Вплив НТП на довкілля: Вирощування стійкого до хвороб матеріалу знижує хімічне навантаження на довкілля за рахунок мінімізації застосування засобів захисту рослин

Впровадження НТП: Інше (Передано у селекційні підрозділи СГІ-НЦНС для подальшої роботи)

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: НДУ, які спеціалізуються на селекції озимої м'якої пшениці

Перспективні ринки: Україна

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Сауляк Н. І., Трасковецька В. А., Васильєв О. А., Бушулян М. А., Руденко В. А., Цапенко В. М. Стійкість сортів пшениці м'якої озимої проти збудників основних листостеблових хвороб в умовах Півдня України. *Plant Varieties Studying and protection*, 2024. Vol. 20, No 2. С.84-89. <https://doi.org/10.21498/2518-1017.20.2.2024.304104>

Holub, Y. A., Sauliak, N. I., Vasyliiev, O. A., Lytvynenko, M. A., Traskovetska, V. A., Shcherbyna, Z. V., Bushulian, M. A., Kirchuk, Y. I. Characteristics of the source material for breeding winter wheat for group resistance to leaf and stem pathogens. *Plant Varieties Studying and Protection*, 2025. 21(1), 17–24. <https://doi.org/10.21498/2518-1017.21.1.2025.327497>

Сауляк Н. І., Трасковецька В. А., Васильєв О. А. Актуальність стійкості пшениці до *Puccinia graminis* pers. f. sp. *tritici* Erikss et Henn та ефективність генів в умовах зміни клімату. Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 30-річчю членства України в Міжнародному союзі з охорони нових сортів рослин (UPOV) (3 листопада 2025 р., м. Київ). 2025. С.14-16. <http://confer.uisr.sops.gov.ua/public/conferences/70/%D0%A1>

Сауляк Н. І., Очкала О. С., Трасковецька В. А., Васильєв О. А. Стійкість пшениці до *Puccinia graminis* Pers. f. sp. *tritici* Erikss et Henn та ефективність генів. Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту: матеріали VIII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених (м. Київ, 8 вересня 2025 р.) / НААН, СГІ-НЦНС, Мінагрополітики, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. 2025. С. 24 <http://confer.uisr.sops.gov.ua/public/conferences/70/%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%82>

Сауляк Н. І., Трасковецька В. А., Васильєв О. А., Очкала О. С. Шкодочинність бурої іржі в різних епіфітотійних ситуаціях Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту: матеріали VIII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених (м. Київ, 8 вересня 2025 р.) / НААН, СГІ-ННЦ, Мінагрополітики, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. 2025. С.25 <http://confer.uisr.sops.gov.ua/public/conferences/70/%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%B>

Сауляк Н.І., Васильєв О.А., Трасковецька В.А., Бабаянц Л.Т., Бушулян М.А., Групова стійкість пшениці до збудників інфекційних хвороб. Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту.

Матеріали VI Інтернет- конференції молодих учених (7 вересня 2023 р. м. Київ). С.25

Сауляк Н.І., Васильєв О.А., Трасковецька В.А., Бабаянц Л.Т., Бушулян М.А. Стійкість озимої пшениці з відомими Lr- генами у фазу дорослої рослини. Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту. Матеріали VI Інтернет- конференції молодих учених (7 вересня 2023 р. м. Київ), С.26.

Сауляк Н. І., Авер'янова Ю.А. Іваницький М.С., Кірчук Є. І., Руденко В. А., Знаковська Є. А. Використання машинного навчання для виявлення початкових стадій розвитку бурої іржі пшениці. The Newest Agrotechnologies and Variety Studying : Book of proceedings of V International Applied Science conference (June 20, 2025, Kyiv, Ukraine) / Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, Ukrainian Institute for Plant Variety Examination. 2025. P. 21. <https://conference.sops.gov.ua/wp-content/uploa>

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Соколов Вячеслав Михайлович

к. с.-г. н., 06.01.05

Перелік осіб-виконавців

Бушулян Марина Анатоліївна

(к. с.-г. н., 06.01.05)

Очкала Олександр Сергійович

(д.філософ)

Сауляк Надія Іванівна

(к. с.-г. н., 06.01.05)

Трасковецька Віта Анатоліївна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Щербина Зоя Володимирівна

Телефон

+38(067)425-07-17

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна